

PRONOBISSTUDIO

1.

FAZA: **RAPORT Z WARSZTATÓW WORLD CAFE**

URZĄD GMINY WYRY

2018-02-05

0.13T2298

**PROCES PARTYCYPACJNY w ramach projektu
„Nowa jakość konsultacji społecznych w**

planowaniu przestrzennym”

TEMAT:

MIEJSCOWOŚĆ: **WYRY**

ZAMAWIAJĄCY:

**GMINA
WYRY**

DATA: **STYCZEŃ 2018**

OPRACOWAŁA	mgr inż. arch. SYLWIA WIDZISZ-PRONOBIS	<i>S. Widzisz-Pronobis</i>
------------	---	----------------------------

2. SPIS TREŚCI

1. Strona tytułowa	1
2. SPIS TREŚCI	2
3. WARSZTATY WORLD CAFE - PIERWSZE WARSZTATY PLANISTYCZNE.....	3
4. WARSZTATY WORLD CAFE - DRUGIE WARSZTATY PLANISTYCZNE.....	11
5. PODSUMOWANIE PROCESU	19

3. WARSZTATY WORLD CAFE - PIERWSZE WARSZTATY PLANISTYCZNE

3.1. PLAN SPOTKANIA

CEL warsztatu planistycznego:

- Wypracowanie kierunków zagospodarowania terenów na podstawie wstępnych założeń i wyników diagnozy.
- Praca w grupach przy współudziale ekspertów różnych dziedzin i przedstawicieli jednostek miejskich.

SCENARIUSZ SPOTKANIA:

1. Powitanie uczestników spotkania (p.Wójt Barbara Prasoń) czas **5min**

Cel: powitanie uczestników i przedstawienie osób, które będą mówić o MPZP i które będą służyć pomocą przy odpowiadaniu na pytania.

2. Krótkie wprowadzenie do spotkania i przedstawienie wyników diagnozy (p. Sylwia Widzisz-Pronobis) czas **10min**

Cel: Omówienie zasad panujących na warsztatach, harmonogramu i zakresu tematycznego prac grupowych.

4. Podział uczestników na grupy robocze i wyznaczenie opiekunów grup. czas **5min**

Uczestnicy będą musieli określić preferencje co do tematów stolików i na tej podstawie zostaną podzieleni na grupy.

5. Przedstawienie ekspertów i krótkie wprowadzenie ekspertów do tematyki poruszanej przy stoliku. czas **20min**

6. Dyskusja między ekspertami, czas **15min**

7. Praca w grupach **3 rundy po 25min**

Planowane są dwie zmiany stolików, żeby każdy uczestnik mógł podjąć przynajmniej dwa tematy, ostateczna ilość przejść będzie dostosowana do wstępnego wyboru tematów, które chcą podjąć uczestnicy.

STOLIK PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Określenie lokalizacji miejsc, które mają znaczenie dla mieszkańców pod kątem planowania przestrzennego, przestrzeń publiczna, klasyfikacja działek.

STOLIK GÓRNICTWO

Warunki geologiczno-górnice w Wyrach, planowane eksploatacje w ramach posiadanych koncesji na wydobycie kopaliny, zabezpieczenia przed szkodami górnictwami.

STOLIK DZIEDZICTWO KULTUROWE/ OCHRONA KONSERWATORSKA

Ochrona ekspozycji wokół dworu, ochrona zagród rolniczych, teren obserwacji archeologicznej w Gostyni przy ul. Rybnickiej „Wał Szwedzki” oraz obszar, gdzie odbywa się Bitwa Wyrka i inne.

6. Prezentacja wyników pracy grupowej. Czas **3 x 7min**

Opiekunowie grup tematycznych omawiają wypracowane założenia

7. Dyskusja publiczna. Czas **15min**

Omówienie na forum wyników prac grupowych, wnoszenie uwag do i zadawanie pytań szczegółowych

6. Podsumowanie i zakończenie spotkania oraz omówienie dalszych działań związanych z projektem. czas 5min

3.2. PRZEBIEG SPOTKANIA

MIEJSCE i CZAS SPOTKANIA: Wiry ulica Puszkina 10 w Budynku Szkoły Podstawowej, 9 styczeń 2018r. w godzinach 17.00-20.00

UCZESTNICY:

W spotkaniu wzięło udział 27 osób. Wśród uczestników byli przedstawiciele Rady Gminy.

Osobami zaangażowanymi w spotkanie były:

- Gospodyni spotkania Wójt gminy Wiry Barbara PRASOŁ
- Moderatorka spotkania Sylwia WIDZISZ-PRONOBIS
- Ekspert spotkania ds. Planowania Przestrzennego, projektantka Studium mgr. inż. arch Anna POLOCZEK
- Ekspert z zakresu dziedzictwa kulturowego/ochrony konserwatorskiej Irena KONTNY
- Ekspert z zakresu górnictwa Roman FRIEDE
- Urzędniczką czuwającą nad sprawami formalnymi była Barbara MYSZOR
- Asystentki ekspertów - osoby notujące uwagi pojawiające się w trakcie warsztatów przy stolikach eksperckich

PRZEBIEG SPOTKANIA

Zgodnie z planem spotkanie otworzyła Pani Wójt Barbara Prasol witając uczestników i przedstawiając osoby zaangażowane w spotkanie. Następnie moderatorka omówiła plan spotkania szczególnie zwracając uwagę z część warsztatową, która miała być czasem kiedy uczestnicy mogą skorzystać z wiedzy wszystkich ekspertów, a eksperci mogą zebrać informacje i dane związane z ich dziedziną. Kolejnym punktem wypowiedzi moderatorki było podsumowanie poprzedniego spotkania, aby przypomnieć uczestnikom jakie wątki pojawiły się w trakcie diagnozy, a nowym gościom wytłumaczyć jakie kierunki zagospodarowania są ważne dla mieszkańców.

Po części wstępnej głos zabrali eksperci, którzy przedstawili swój zakres kompetencji i krótko omówili o czy chcą rozmawiać z uczestnikami. W tej części ważne było, aby ukierunkować myślenie zarówno uczestników jak i ekspertów na rozmowy służące do wykonania projektu Studium.

Następnie moderatorka zaprosiła uczestników do pracy grupowej i przeniesienie się do stolików eksperckich. W związku z konkretnymi pytaniami uczestników wynikającym z ich osobistych potrzeb nie udało się przeprowadzić dynamicznej zmiany grup. Uczestnicy swobodnie przemieszczali się między stolikami czerpiąc wiedzę od ekspertów, a przy okazji zostawiając swoje oczekiwania i potrzeby, które mogły zapisywać asystentki ekspertów. Na koniec pracy warsztatowej eksperci podsumowali wątki poruszone w rozmowach.

Po upływie założonego czasu przeznaczonego na pracę warsztatową moderatorka zaprosiła uczestników do wspólnej dyskusji. Dyskusja była okazją do podsumowania dyskusji

stolikowych, ale i do wymiany wiedzy między ekspertami, którzy mogli pogłębić wiedzę w oparciu o poruszone wcześniej wątki.

Na koniec moderatorka i p. Wójt krótko podsumowały spotkanie angażując do rozmowy także eksperta ds. konsultacji społecznych.

3.3. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

3.4. WNIOSKI Z WARSZTATÓW (1)

3.4.1.ZAGADNIENIA PORUSZONE NA WARSZTATACH (1) PRZY STOLIKU

PLANOWANIE PRZESTRZENNE:

1. Przestrzenie publiczne.

Możliwość utworzenia nowych przestrzeni publicznych w Wyrach pozwalającej na spotkania, spacerów.

Możliwość organizacji systemu przestrzeni publicznych, identyfikacja terenów pełniących funkcje przestrzeni publicznych, rekreacyjnych i określenie możliwości powiązania ich.

Identyfikacja potrzeb technicznych, czy są potrzebne nowe drogi, chodniki itp.

2. Centrum lokalne.

Wyznaczenie obszaru, który może pełnić funkcje centrum lokalnego.

Określenie funkcji zabudowy w obszarze centrum lokalnego. Mieszkaniowe, czy usługowe?

3. Kategorie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Czy w budynku mieszkalnym mogą być prowadzone usługi i w jakich proporcjach mają być powiązane funkcje.

Ochrona terenu zabudowy od hałasu

4. Skutki na terenach po wydobywczym.

Skutki płytkiej eksploatacji w relacji właściciel–przedsiębiorca.

3.4.2.ZAGADNIENIA PORUSZONE NA WARSZTATACH (1) PRZY STOLIKU

GÓRNICTWO:

1. Ulica Kopaniny

2. Rejon płytkich eksploatacji.

W Wyrach wydobywanie węgla to jest już historia, jednak wciąż ma wpływ na ruchy ziemi w rejonie wydobywania.

3. Ochrona złóż

Konieczne należy uwzględnić ochronę złóż w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w Miejsowym planie zagospodarowania przestrzennego.

4. Naniesienie na mapie terenów historycznych związanych z górnictwem

Problematyczne złoża Żory Szuszeć

Problem związany z Kopalnią Krupiński

Złoża Dębieńsko, Budryk

5. Uchwała antysmogowa

W uchwale określony został rodzaj węgla, którym można palić w piecach.

6. Współpraca Kopalni z Elektrownią Łaziska

7. Wyłączenie terenów budowlanych na Ostrowie (zbożowa).

Nie powinno być możliwości budowy na terenie Ostrów.
W Studium powinien zostać określony obszar wyłączony.
8. Sztolnia – obiekt zabytkowy. Tutaj mogą być też szkody górnicze.

3.4.3.ZAGADNIENIA PORUSZONE NA WARSZTATACH (1) PRZY STOLIKU DZIEDZICTWO KULTUROWE/OCHRONA KONSERWATORSKA:

1. Kwestia Dworu – obiekt kubaturowy, obecnie znajduje się w prywatnych rękach. Obiekt z czasów księcia Pszczyńskiego. Właściciele nie prowadzą żadnych prac remontowych, budynek niszczeje.

Zagrożony zawaleniem się jest dach, mieszkańcy zwrócili uwagę na opadające dachówki. Budynki nie zamieszkałe.

Zaproponowano zlecić kontrolę, złożyć pismo do Konserwatora Budynków że budynki są w złym stanie. Konserwator może nałożyć kary.

Budynki „czworaki”. Istnieją 3 z 4. Znajdują się w okolicy Dworu. Obiekty są w prywatnych rękach.

Propozycje: Aleja do Dworu – powinna być wpisana na do ewidencji zabytków

2. Gmina Wiry ma niewiele budynków zabytkowych.

Gmina Wiry posiada 4 obiekty wpisane do Rejestru

Brak pomnika historii i parku kulturowego

W Gminnej Ewidencji Zabytków widnieje 58 obiektów

12 obiektów można zakwalifikować do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Gmina została mocno zniszczona podczas II wojny światowej. Budynki uległy zniszczeniu lub przekształceniu. Przykładem jest dawna Karczma Żyd.

Pani ekspert zaproponowała zweryfikowanie ulic przy których możliwe występują obiekty kwalifikujące się do Gminnej Ewidencji Zabytków. Wymieniła ulice : Drzymały, Motyla. Puszkina, Wagonowa, Magazynowa, Zawodzie, Zbożowa, Zjednoczenia, Wróbla, Fityki, Profilowa, Kasprowicza, Tysiąclecia i Łuczników.

Padła propozycja wpisania do GEZ 2 kościołów neobarokowych, i kaplicy cmentarnej z Gostyni

Stworzenie broszury na skalę Gminy zawierająca ważne miejsca zabytkowe, pomniki, krzyże.

3.Budynek znajdujący się w Gminnej Ewidencji Zabytków musi mieć chronioną bryłę.

4.Pani ekspert zwróciła szczególną uwagę że za obiekty zabytkowe odpowiadają właściciele terenu.

3.4.4.PODSUMOWANIE

Wydaje się, że przeprowadzone warsztaty stanowią dobry wstęp do dalszych rozmów bardziej uszczegółowionych i skupionych na wypracowaniu strategii organizacji przestrzennej w Wyrach.

Minusem technicznym organizacji warsztatów było ustalenie stolika planowanie przestrzenne jako równoważne do stolików eksperckich. Wstęp do tematyki stolików i podsumowania prac stolikowych nie wystarczająco wyczerpywały zagadnienia poruszone w trakcie warsztatów i nie pozwalały na odniesienie ich bezpośrednio do zapisów dokumentu planistycznego. Szczególnie istotne było powiązanie wiedzy górniczej z obowiązkami wynikającymi z opracowania Studium.

4. WARSZTATY WORLD CAFE - DRUGIE WARSZTATY PLANISTYCZNE

4.1. PLAN SPOTKANIA

CEL warsztatu planistycznego:

- Wypracowanie kierunków zagospodarowania terenów na podstawie wstępnych założeń i wyników diagnozy.
- Praca w grupach przy współudziale ekspertów różnych dziedzin i przedstawicieli jednostek miejskich.

SCENARIUSZ SPOTKANIA:

1. Powitanie uczestników spotkania (p.Wójt Barbara Prasof) czas **5min**

Cel: powitanie uczestników i przedstawienie osób, które będą mówić o MPZP i które będą służyć pomocą przy odpowiadaniu na pytania.

2. Krótkie wprowadzenie do spotkania i przedstawienie wyników diagnozy (p. Sylwia Widzisz-Pronobis) czas **10min**

Cel: Omówienie zasad panujących na warsztatach, harmonogramu i zakresu tematycznego prac grupowych.

4. Podział uczestników na grupy robocze i wyznaczenie opiekunów grup. czas **5min**

Uczestnicy będą musieli określić preferencje co do tematów stolików i na tej podstawie zostaną podzieleni na grupy.

5. Przedstawienie ekspertów i krótkie wprowadzenie ekspertów do tematyki poruszanej przy stoliku. czas **20min**

6. Dyskusja między ekspertami, czas **15min**

7. Praca w grupach **2 rundy po 40min**

Planowane są dwie zmiany stolików, żeby każdy uczestnik mógł podjąć przynajmniej dwa tematy, ostateczna ilość przejść będzie dostosowana do wstępnego wyboru tematów, które chcą podjąć uczestnicy.

STOLIK PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Określenie lokalizacji miejsc, które mają znaczenie dla mieszkańców pod kątem planowania przestrzennego, problemy komunikacyjne i ważne miejsca rekreacji.

STOLIKI OCHRONA ŚRODOWISKA

Nowelizacja prawa wodnego oraz ochrona środowiska, terenów zielonych, rolniczych położonych w dolinach cieków wodnych, uwarunkowania mające wpływ na lokalizację nowej zabudowy, budowa w pobliżu terenów leśnych, zmiana przepisów w temacie budowy budynków mieszkalnych od ściany lasu i na terenach leśnych, przewietrzenia terenów, odwadniania i kanalizowania, wpływ na klimat, a także inne tematy z zakresu eksperta jakie wynikną w trakcie spotkania. (zagadnienia wspólne dla Wyr i Gostyni)

6. Prezentacja wyników pracy grupowej. Czas **2 x 10min**

Opiekunowie grup tematycznych omawiają wypracowane założenia

7. Dyskusja publiczna. Czas **15min**

Omówienie na forum wyników prac grupowych, wnoszenie uwag do i zadawanie pytań szczegółowych

6. Podsumowanie i zakończenie spotkania oraz omówienie dalszych działań związanych z projektem. czas **5min**

4.2. PRZEBIEG SPOTKANIA

MIEJSCE i CZAS SPOTKANIA: Wiry ulica Puszkina 10 w Budynku Szkoły Podstawowej, 16 styczeń 2018r. w godzinach 17.00-20.00

UCZESTNICY:

W spotkaniu wzięło udział 27 osób. Wśród uczestników byli przedstawiciele Rady Gminy.

Osobami zaangażowanymi w spotkanie były:

- Gospodyni spotkania Wójt gminy Wiry Barbara PRASOŁ
- Moderatorka spotkania Sylwia WIDZISZ-PRONOBIS
- Przewodnicząca Rady gminy Wiry Elżbieta SŁOMKA
- Ekspert spotkania ds. Planowania Przestrzennego, projektantka Studium mgr. inż. arch Anna POLOCZEK
- Ekspert z zakresu ochrony Środowiska Krzysztof FILIPEK
- Urzędniczka czuwająca nad sprawami formalnymi była Barbara MYSZOR
- Asystentki ekspertów - osoby notujące uwagi pojawiające się w trakcie warsztatów przy stolikach eksperckich

PRZEBIEG SPOTKANIA

Zgodnie z planem spotkanie otworzyła Pani Wójt Barbara Prasol witając uczestników i przedstawiając osoby zaangażowane w spotkanie. Następnie moderatorka omówiła plan spotkania szczególnie zwracając uwagę z część warsztatową, która miała być czasem kiedy uczestnicy mogą skorzystać z wiedzy wszystkich ekspertów, a eksperci mogą zebrać informacje i dane związane z ich dziedziną. Po części wstępnej głos zabrali eksperci, którzy przedstawili swój zakres kompetencji i krótko omówili o czy chcą rozmawiać z uczestnikami. W tej części ważne było, aby ukierunkować myślenie zarówno uczestników jak i ekspertów na rozmowy służące do wykonania projektu Studium.

Następnie p. Wójt zaprosiła uczestników do zadawania pytań, żeby cel dalszej pracy był dla wszystkich jasny. Pojawiły się wątki związane z prawnymi możliwościami dokumentów miejskich, ale i temat Farmy fotowoltaiczne, która jest propozycją inwestycji jednego z uczestników spotkania. Po krótkiej dyskusji moderatorka zaprosiła uczestników do pracy grupowej i przeniesienie się do stolików eksperckich. W między czasie pojawiła się propozycja organizacji krótkiej prezentacji na temat Farmy fotowoltaicznej, żeby wytłumaczyć uczestnikom z czym wiąże się taka inwestycja. Prezentacja odbyła się w ramach warsztatów przy stoliku planowanie przestrzenne.

Uczestnicy swobodnie przemieszczali się między stolikami czerpiąc wiedzę od ekspertów, a przy okazji zostawiając swoje oczekiwania i potrzeby, które mogły zapisywać asystentki ekspertów.

Po upływie założonego czasu przeznaczonego na pracę warsztatową moderatorka poprosiła ekspertów o podsumowanie rozmów stolikowych, a następnie zaprosiła uczestników do wspólnej dyskusji. Dyskusja była okazją do podsumowania dyskusji stolikowych, ale i do wymiany wiedzy między ekspertami, którzy mogli pogłębić wiedzę w oparciu o poruszone wcześniej wątki.

4.3. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

4.4. WNIOSKI Z WARSZTATÓW (2)

4.4.1.ZAGADNIENIA PORUSZONE NA WARSZTATACH (2) PRZY STOLIKU

PLANOWANIE PRZESTRZENNE:

1. Farma fotowoltaiczna.

Określenie lokalizacji, stosunków sąsiedzkich.

Wpływ na aspekty widokowe.

Oddziaływanie na środowisko, zwierzęta itp.

2. Stawy Kaśka.

Utrzymać nie jako ośrodek, ale jako teren sportu i rekreacji. Cicha rekreacja bez dróg i parkingów.

Sprawy własności.

W MPZP jest oznaczenie US

3. Użytek ekologiczny Stare stawy – zostawić.

4. Lipa do konsultacji, czy istnieje?

5. Usługi dopuszczalne w Wyrach.

- Drobnny handel

- Usługi społeczne

- Usługi konsumpcyjne

- Na terenie oznaczonym MN nie więcej niż jedno stanowisko warsztatowe, wulkanizatorskie.

6. Usługi nieuciążliwe.

- granice uciążliwości są na terenie działki.

- są wtedy gdy nie jest potrzebna decyzja środowiskowa.

4.4.2.ZAGADNIENIA PORUSZONE NA WARSZTATACH (2) PRZY STOLIKU OCHRONA

ŚRODOWISKA:

1. Instalacje fotowoltaiczne:

Fotowoltaika na dużą skalę tzw. farmy – działalność przemysłowa, występuje promieniowanie elektromagnetyczne – tego typu instalacje budować w wyznaczonych miejscach

W przypadku pojedynczych instalacji przydomowych paneli np. na dachu nie ma to znaczenia na zdrowie mieszkańców.

2. Oczyszczalnie przydomowe:

Zdaniem eksperta w Polsce jest zainstalowanych ok 200 tys. Przydomowych oczyszczalni ścieków – głównie zbiorniki 2,3 komorowe z tego ok 190 tys źle funkcjonuje lub wcale.

Alternatywą dla domów odległych od aglomeracji są szczelne szamba opróżniane systematycznie

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE ZGŁASZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW:

1. Udrożnianie rowów:

- rowy zaniedbane, zasypane, zarośnięte wylewają wodę
- brak drożnych rowów
- występują cofki
- zagrożenie powodziowe
- zalewane tereny łąk

2. Wysoki poziom wód gruntowych :

- w przypadku ulewnych deszczy szybko zalewają się tereny,
- woda odpływa w kierunku Tychów, Cielmic
- obszary Gostyni to tereny pokopalniane, samoistnie tworzą się zbiorniki wodne
- występują tereny depresyjne
- weryfikować działki i tereny pod zabudowę mieszkalną - pod ziemią znajdują się dreny które mogą ulec zniszczeniu podczas kopania fundamentów – należy mieć tego świadomość szczególnie wśród nowych mieszkańców. Z tym tematem związany jest również problem z ubezpieczeniem działek i domów wybudowanych na terenach podmokłych. Ubezpieczyciele nie chcą albo wyliczają wysokie składki ubezpieczenia.

Podsumowanie warsztatów z zakresu ochrony środowiska:

Najczęściej pojawiające się problemy w tematyce związanej z Środowiskiem to rowy , zagrożenie dla terenów podmokłych, blisko rowów melioracyjnych które są niedrożne,

Ekspert ds. ochrony Środowiska przekazał uczestnikom wytyczne:

Przed rozpoczęciem budowy najlepiej jest złożyć pismo do PPWP Gliwice z zapytaniem czy rów czy ciek wodny jest na naszej działce i z kim (właścicielem rowu, cieku) uzgadniać warunki zabudowy

„urządzenie” – jeżeli przechodzi przez teren prywatny my jako właściciele możemy się czuć poszkodowani i nie możemy z tym nic zrobić.

Dużo rowów jest „zakłóconych” przez zabudowę

Sprawy wodne , wody opadowe, rowy itp. – odpowiedzialna za nie jest Gmina i ona odpowiada za odprowadzenie wód

Podsumowanie warsztatów z zakresu planowania przestrzennego:

Strefa przestrzeni publicznych w centrum Wyrzy

Strefy zielone – próba powiązania obszarów i określenie obszarów zabudowy wzdłuż dróg

Grafika dotycząca powiązania funkcji mieszkaniowej z usługową, określenia zasad zabudowy dla funkcji usługowej

4.4.3. PODSUMOWANIE

Spotkanie było drugim wydarzeniem warsztatowym co dało wielu osobom dużą swobodę. Ogromną wartością spotkania była wzajemna dyskusja na temat własnych oczekiwań i potrzeb. Rozmowa o planowanej inwestycji fotowoltaicznej pozwoliła grupie mieszkańców rozmawiać o swoich planach na przyszłość i wyjaśnieniu wszystkich niedogodności z nimi związanymi. Takie dyskusje zbliżają sąsiadów, uczą otwartych relacji i rozwiązywaniu potencjalnych konfliktów, a ekspertce ds. planowania przestrzennego dała podkład merytoryczny i emocjonalny do planowanych zmian przestrzennych w gminie. Temat farmy fotowoltaicznej trafnie pojawił się na spotkaniu, w którym udział brali eksperci do spraw planowania przestrzennego i środowiska, bo dzięki temu zarówno inwestor jak i jego sąsiedzi mogli spojrzeć na inwestycję wielowątkowo.

5. PODSUMOWANIE PROCESU WARSZTATOWEGO

W spotkaniach licznie brali udział radni rady gminy co jest bardzo dobrą praktyką. Jako przedstawiciele mieszkańców bardzo świadomie włączają się do rozmów i dbają o interesy osób, które się do nich zwracali z potrzebami.

Pierwsze spotkanie w listopadzie uczestnicy traktowali głównie jako spotkanie informacyjne co stanowiło wyzwanie dla organizatorów, chcących przeprowadzić wstępną diagnozę potrzeb mieszkańców miejscowości Wyrach. Jednak na warsztatach mieszkańcy przyszli już z konkretnymi pytaniami i uwagami dotyczącymi swoich inwestycji lub inwestycji sąsiadów. Najtrudniejsze dla uczestników było wyjście poza własny interes i omawianie potrzeb związanych z dobrem wspólnym. Udało się to przede wszystkim w przypadku planowania przestrzeni publicznej. Ciekawym zjawiskiem było postrzeganie zmian przestrzennych z pryzmatu sąsiada, który może mi w jakiś sposób utrudnić mieszkanie w Wyrach. Jednak dzięki takiemu ujęciu udało się doprecyzować zasady formowania zabudowy i określenia ilości terenów zabudowanych w Wyrach.

Tematy Środowiska, Górnictwa i Dziedzictwa kultury były bardzo ważne pod kątem rozszerzenia wiedzy i kompetencji mieszkańców, a także zwiększenia ich wrażliwości na sprawy całej gminy. Szerszy kontekst pozwolił uczestnikom inaczej spojrzeć na ich własne interesy.

